

Plenum

Torsdag 21.11.2019 kl. 16.00—21.40

2.2. Muntlig fråga om Postens situation (Harry Harkimo liik)

Muntligt spörsmål MFT 61/2019 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Ledamot Harkimo.

Debatt

16.07 Harry Harkimo liik: Arvoisa herra puhemies! Postissa on 700 työntekijää, joiden keskiansio on 2 680 euroa ja pysyy sellaisena vuoteen 2022 asti ja todennäköisesti senkin jälkeen. Se on aika pitkä aika, kun tällainen palkka pysyy samana, eli sitä ei lasketa 30 tai 50 prosentilla kolmeen vuoteen. Silti puhutte palkanalennuksista, ja tilanne on saatu näyttämään siltä, että pienipalkkaisia ihmisiä sorretaan. Sorretaanko heitä oikeasti? Onko oikeasti kyse ay-järjestöjen välisestä taistelusta? Lisäksi ammattiliitto kuvittelee voivansa painostaa omaa puoluettaan ja ministereitään erottamaan Postin hallituksen. Tämän valtapelin maksajiksi ovat nyt jo joutuneet suomalaiset yritykset, joiden rekat kulkevat tyhjinä ja laivat kulkevat tyhjinä, ja yt-neuvottelut uhkaavat. Tilannetta pahentaa se, että omistaja-ohjausministeri väistelee vastuuta. Jos te olette tiennyt tästä asiasta, että tällainen liitto-siirto tehdään — se on iso suunnitelma yrityksessä, sitä tehdään monta kuukautta, ei se tule yhtäkkiä, eikä hallitus päätä siitä yhtäkkiä [Puhemies koputtaa] — miksi te ette ole silloin reagoinut tähän? Ja onko niitä palkanalennuksia oikeasti tulossa, ja koska?

16.09 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä palkkaan liittyen tietenkin kaikki ovat sitä mieltä, että ihmisillä pitää olla semmoinen palkka, että sillä tulee hyvin toimeen. Tämä on lähtökohta. Tässä tämä 2 660 euroa keskimäärin, joka on lajittelijoiden osalla, on myöskin turvattu jo nyt sen sopimuksen osalta, minkä ovat tehneet Teollisuusliitto ja Medialiitto omalla pöytäkirjallaan. Sen lisäksi on turvaa siitä, että se palkka myöskin tulevaisuudessa uusien työntekijöiden osalta säilyisi mahdollisimman hyvänä, tässä neuvottelussa tietenkin pidettävä yllä. Tätä olemme yrittäneet viestiä sinne, ja olen ymmärtänyt, että viesti on myöskin otettu vastaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä on ympäröityä!]

16.10 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä ei hyväksy eikä tule jatkossakaan hyväksymään työehtoshoppailua missään muodossa. Me emme anna suomalaisilla työmarkkinoilla tilaa kehitykselle, jossa työnantaja voi valita mieluisensa sopimuksen. Vasemmistoliitto puolustaa työntekijöiden oikeutta riittävään palkkaan ja reiluihin työehtoihin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä?]

Punkt i protokollet PR 68/2019 rd

Posti on siirtänyt työehtosopimuksen huonompaan ilman neuvotteluja ja vastoin työntekijöiden tahtoa. Kiista ei kuitenkaan koske vain 700:aa pakettinlajittelijaa, vaan kyseessä on laajempi, periaatteellinen kysymys työehtojen merkittävästä heikennyksestä. Postilta valtionyhtiönä on erityisesti syytä odottaa yhteiskuntavastuuta ja työntekijöiden kunnioittamista. On selvää, että pienipalkkaiset työntekijät taistelevat oikeuksistaan niillä laillisilla ja ainoilla keinoilla, joita heillä on, [Vilhelm Junnila: Mitä te teette? — Perussuomalaisten ryhmästä: Kysymys!] mutta nyt kysymys on laajasta yhteiskunnallisesta ongelmasta, työehtoshoppauksesta. [Puhemies koputtaa] Kysynkin hallitukselta: mitä tehdään, jotta tällaista työehtoshoppailua estetään jatkossa? [Mauri Peltokangas: Pelkkää poliittista jargonia!]

16.11 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä tähän Postin tilanteeseen: Jokainen meistä, jotka vähänkin politiikkaa ja yhteiskunnan tapahtumia seuraavat, näki jo viime keväänä ennen eduskuntavaaleja, että Postissa tämä digitalisaatio on johtamassa siihen, että jotakin siellä tapahtuu, ja silloin jo Postin puolelta tuli indikaatioita siitä, että ollaan tekemässä isoja muutoksia. Kesällä, kun tämä hallitus aloitti, ensimmäinen tieto oli se, että tullaan siirtämään koko PAUn sopimuksen piirissä oleva väki Medialiiton ja Teollisuusliiton väliseen sopimukseen, mikä olisi toteutuessaan suoraan tarkoittanut sitä, että yli 9 000 ihmisen työehdot olisivat heikentyneet 30—50 prosenttia. Tämä estettiin hallituksen toimesta yksiselitteisesti. Ja ilman, että hallitus tiesi siitä konkreettisesta päätöksestä, 700 ihmistä siirrettiin toisen työehtosopimuksen piiriin. Tämä on paljon, paljon vakavampi ilmiö kuin pelkästään Postissa — vaikka se on näitten ihmisten kannalta äärettömän vaikea asia. [Vasemmalta: Juuri näin!] Hallitus huolehtii siitä, että tällainen työehtosopimusshoppailu tavalla tai toisella suomalaisesta yhteiskunnasta kitketään. [Eduskunnasta: Heinonen vastustaa!]

16.12 Rami Lehto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Omistajana valtion pitää käyttää omistajan valtaa ja tehdä päätöksiä, jotta Suomi ei ajaudu lakkovyöryyn. Meillä ei ole aikaa työryhmiin. Me tarvitsemme nyt päätöksiä. Tyytyväiset työntekijät ovat yrityksen voimavara ja laadun tae. TES-shoppailu ajaa monet perheet ongelmiin: on asuntovelkaa, on perheet elätettävänä, ja pienenevät tulot myös pienentävät tulevia eläkkeitä.

Arvoisa puhemies! Valtio saa vuosittain Postilta kymmeniä miljoonia osinkoa, ja jos osingot vähenisivät, niin ei tarvitsisi lähteä TES-shoppailuihin. Pääministeri Rinne, kysyn teiltä: alennetaanko Postin osinkovaatimuksia, vai aikooko Posti lähettää tulevat osingot kasvavina kehitysavun määrärahoina ulkomaille? [Hälinää — Jukka Gustafsson: Kauan se kesti! — Perussuomalaisten ryhmästä: Ette pyytäneet!]

Puhemies Matti Vanhanen: Osinkokysymys kuuluu omistajaohjausministerille.

16.13 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan ensin: On aina valitettavaa, että joudutaan työtaistelutoimiin — aina. Mutta kun katsoo työtaistelujen määrää Suomessa, mitä on viime vuosina tapahtunut, niin määrä on varsin vähäinen, etenkin verrattuna moniin muihin maihin tässä ihan läheläkin. [Arto Satonen: Edellisellä kaudella oli vähemmän!]

Se, että on jo tämä työryhmä, nämä neljä henkilöä, on Postin ja PAUn tahto. Me varmaan kaikki täällä rivissä tuemme sitä ajattelua, jos he, kaksi osapuolta, haluavat itselleen

Punkt i protokollet PR 68/2019 rd

tukea sinne neuvotteluihin. [Perussuomalaisten ryhmästä: Demareista!] En mene kieltämään sitä vaan tuen sitä ajattelua, että sitä neuvottelua viedään eteenpäin. Vuosittain on mahdollisuus — ja näin tehdään aina — käydä läpi osingot kaikkien yhtiöiden osalta. Kaikkien yhtiöiden osalta voidaan joka vuosi käydä läpi ne osingot, mitä valtiolle maksetaan. [Perussuomalaisten ryhmästä: Mitä te teette?]

16.14 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä asia huolestuttaa kansalaisia hyvin paljon, koska paitsi, että meillä ei tällä hetkellä Posti kulje, niin myöskin uhkaavat merkittävät tukilakot meidän vientiämme ja vaikeuttavat kansalaisten elämää esimerkiksi julkisen liikenteen osalta ja muuten. Tuntuu, että se, mitä hallitus tästä asiasta tähän asti on lausunut, on pikemminkin vaikeuttanut kuin helpottanut tätä tilannetta. No se on hyvä asia, että teillä on nyt tämä selvityshenkilöiden ryhmä, ja nämä henkilöt ovat sellaisia, jotka varmasti nauttivat yleistä luottamusta. Mutta nyt avainasia tietysti on se, että kun tähän asiaan nyt haetaan yhdessä ratkaisua, niin luovutaanko siihen asti näistä tukilakoista, jotka ovat äärimmäisen haitallisia suomalaiselle yhteiskunnalle, kansantaloudelle ja Suomen kansalaisille. Onko niin, että sinä aikana, kun selvityshenkilöt tekevät työtään, näitä tukilakkoja ei ole ja on työrauha? [Paavo Arhinmäki: Se on ammattiliittojen päätös!]

16.15 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Meille jää nyt nähtäväksi — kun tämä tieto tästä äsken mainitusta neljän hengen työryhmästä on julkaistu 15 minuuttia sitten — mikä on ammattiliittojen, joilla on tukilakot käynnissä tai tulossa, reaktio. Jos on nähtävissä ratkaisu nopeasti, niin uskon, että se tapahtuu myöskin näitten tukilakkojen osalta nopeasti. Mutta ne eivät ole meidän päätettävissämme täällä maan hallituksen eivätkä eduskunnan osalta, vaan niistä päättävät ne ammattijärjestöt. [Ben Zyskowitz: Oletteko jotain mieltä aiheesta? — Ilkka Kanerva: Mitä tekee valtakunnansovittelija?]

16.16 Kristiina Salonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Postin tilanne koskettaa kaikkia suomalaisia. Posti on puhuttanut tätä salia viimeisten kuluneiden vuosien aikana useaan otteeseen, ja uskon, että tarvitsemme laajempiakin ratkaisuja. Tietenkin tämä tilanne tällä hetkellä on akuutti.

Tehdään se nyt selväksi: SDP:n eduskuntaryhmä ei hyväksy minkäänlaisia työehtojen ja palkkojen alentamisia. Siis ei minkäänlaisia. [Oikealta: Eikös Paatero hyväksynyt? — Vasemmalta: Ei hyväksynyt!] Olemme valmiit toimimaan kaikin tavoin tukeaksemme tätä tavoitetta, joka myöskin hallituksen tavoite on.

Yritystoimintaa ei voi rakentaa kestävästi palkkoja alentamalla. Tilanne on toki Postin osalta nyt kärjistynyt ja kovin ikävä, ja kuten useat puheenvuoroissaan ovat todenneet, työntekijät ovat kovin tiukoilla, mutta he eivät lakkoile pienestä. Palkkojen halpuuttaminen johtaisi monet hakemaan tukia selviytyäkseen arjen menoista, ja sellainen ei voi olla Suomen suunta.

Arvoisa ministeri, voimmeko arvioida, miten nopeasti tämä työryhmä voisi saada ratkaisuja aikaiseksi? [Kimm Kiljunen: Oliko selkeää puhetta?]

16.17 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ehkä on liian hankalaa arvioida työryhmän, joka ei ole vielä aloittanut,

Punkt i protokollet PR 68/2019 rd

työskentelyn nopeutta, mutta uskon, että kun tämä tahtotila on osapuolilla näin vahva, että he ovat tämän yhteisen työryhmän halunneet perustaa, ja kun nämä ihmiset ovat hyvin nopealla aikataululla vastanneet ”kyllä” kutsuun osallistua tähän työskentelyyn, niin uskon, että myöskin heillä on vahva tahtotila saada tämä ratkaistua mahdollisimman nopeasti. Itse toivon, että tämä olisi muutamissa päivissä, mutta en uskalla sanoa minkäänäköistä aikatauluarviota, koska se ei ole minun päätettävissäni.

16.18 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kansalaiset ja yritykset ovat ihmeissään, kun kirjeet ja tavarat eivät kulje, ja näyttää siltä, että nämä lakot ovat laajentumassa myöskin monille muille aloille.

Tällä hetkellä jouluseasonki lähestyy, ja se, että tätä tilannetta ei saada ratkaistua, on todellakin huolestuttavaa koko suomalaisen yhteiskunnan kannalta — ja ainut, mitä täällä sallissa kuulee, on se, kuinka hallituspuolueitten edustajat täällä sotkeutuvat nyt työmarkkina-asioihin ja kertovat kantojansa, [Jukka Gustafsson: Päinvastoin, ratkaisevat ongelmaa!] millä tavalla he ovat jo lukinneet omat näkemyksensä tässä asiassa. [Ben Zyskiewicz: Se-littelevät!]

Nyt olisi tärkeää miettiä Postin kokonaisuutta ja sitä, mitä tulevaisuudessa Postille tehdään, [Paavo Arhinmäki: Mikäs kokoomuksen kanta on?] ja te, arvoisa ministeri Paatero, olette esittänyt, että Posti tulisi pilkkoa siten, että yleispalveluvelvoitteen alainen toiminta, jota on noin 4 prosenttia Postin liikevaihdosta, laitettaisiin omaan yhtiöön. Tämä tulisi veronmaksajille äärettömän kalliiksi. Eikö nyt olisi syytä tutkia, miten eri puolilla Eurooppaa yleispalveluvelvoite on toteutettu, ja myös miettiä sitä vaihtoehtoa, [Puhemies koputtaa] että kaikki markkinoilla olevat toimijat velvoitetaan osallistumaan yleispalveluvelvoitteen kustannusten kattamiseen?

16.19 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä erilaisten vaihtoehtojen miettiminen — erityisesti siellä nykyisen Postin sisällä — on jo käynnissä. Meillä on nyt tämä työehtosopimuskeskustelu, jossa on tämä kiista, ja sen lisäksi on jo käynnistynyt valtiosihteereistä koostuva työryhmä, joka miettii nykyisen Postin sisällä uusia mahdollisuuksia, joilla Posti voi tulevaisuudessakin toimia, ja mikä voisi olla meidän tulevaisuudennäkymä, minkälaisena Postin näemme kymmenen vuoden päästä tai 20 vuoden päästä. Tätä työskentelyä tehdään.

Tämä vaihtoehto Postin pilkkomisesta, joka oli tässä yhdessä haastattelussa, on ollut esillä julkisessa keskustelussa. En ottanut kantaa, haluanko näin, mutta sanoin, että se on yksi mahdollisuus, jota on käytetty muun muassa Ruotsissa ja Tanskassa, missä tämä hinta on ollut joitakin satoja miljoonia, [Puhemies koputtaa] jotta voidaan se posti jakaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Myönnän vielä tästä kysymykset edustaja Torniaiselle ja siten kysymyksen alkuperäiselle esittäjälle.

16.21 Ari Torniainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Postin tilanne on todellakin harmillinen ja erittäin paha, sen me kaikki yhdessä varmasti toteamme. Keskusta toivoo, että neuvotteluosapuolet — nimenomaan neuvotteluosapuolet — pääsevät erittäin nopeasti yhteiseen neuvotteluratkaisuun ja sopimukseen. Lakosta ja siihen liittyvistä tukitoimista kärsivät paitsi Posti ja Postin työntekijät, ennen kaikkea tavalliset suomalaiset ihmiset ja elinkeinoelämä, suomalaiset yritykset myöskin.

Punkt i protokollet PR 68/2019 rd

Ministeri Paatero vastaa omistajaohjauksesta ja ministeri Marin yleispalveluvelvoitteen kuuluvista kirjeiden jakeluun liittyvistä asioista, mutta, arvoisa pääministeri, miten te itse kuvailisitte tämänhetkistä tilannetta? Miten tämä tilanne vaikuttaa tavallisiin suomalaisiin kansalaisiin, jotka ovat huolestuneita, ja miten elinkeinoelämän tilanne tässä tilanteessa jatkuu?

16.22 Pääministeri Antti Rinne (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ihan selvää, että pitkittyessään tämä tilanne tulee vakavasti vaikuttamaan meidän kansantalouteen ja tämä tulee vaikuttamaan myöskin tavallisten ihmisten arkeen, ja siitä syystä hallitus on toiminut tässä asiassa jatkuvasti hyvin tarkkaan seuraten ja silloin, kun sovittelussa on tullut tilanne, jossa tarvitaan toimenpiteitä, lähtenyt liikkeelle toimenpiteissä.

Niin kuin ministeri Paatero totesi, niin tänne tulee neljä erittäin kokenutta työmarkkinoitten osaajaa auttamaan tässä tilanteessa näitä sopimusosapuolia hakemaan sitä ratkaisua. Ja minä uskon, että tämä joukko, jos kuka, kykenee tekemään sopuesityksen tähän riittää niin nopeasti kuin se on ylipäättään mahdollista tehdä.

Tämä on Suomen kansantalouden ja ihmisten kannalta, tavallisten suomalaisten kannalta, huono tilanne, josta ei pitäisi pitkään joutua kärsimään.

16.23 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakko on kaikkien kansalaisten helppo ymmärtää. Tässä lakossa ei ole kyse palkankorotusvaatimuksista vaan siitä, että nykyinen palkkataso säilyisi ja työntekijät perheineen pystyisivät elättämään itsensä. Kai te, arvoisa hallitus, ymmärrätte, minkä pandoran lippaan avaatte, jos valtio suostuu omistajana Postin valtaviin palkkaleikkauksiin. Postin, jonka voidaan katsoa tuottavan yhteiskunnan pyörimisen kannalta kriittistä palvelua. Jos te hyväksytte tämän, olette näyttämässä esimerkkiä kaikille muillekin suuryrityksille, että jopa palkkojen puolitus on ok, kun se kikkaillaan työehtosopimusta vaihtamalla. Omistajaohjaaja, siis te viher-vasemmistolainen kansanrintamahallitus [Antti Kurvinen: Punamulta! — Ben Zyskowiec: Sosialistihallitus! — Antti Kurvinen: Uusi punamulta!] vasemmistoliitto ja demarit mukaan lukien, työväenpuolueet siis etunenässä, näyttää katselevan sivusta muualle, kun tämä tapahtuu. [Välihuutoja] Kysyn vielä kerran, vastatkaa suoraan: oletteko valmiit tekemään rajujakin ratkaisuja, että postilaiset saavat jatkossakin edes säädyllistä palkkaa työstään [Puhemies koputtaa] ja että nämä yrittäjien ja yritystenkin kannalta kriittiset toiminnot turvataan? [Jukka Gustafsson: Puhe kirjoitettu ennen keskustelua!]

16.24 Kunta- ja omistajaohjausministeri Sirpa Paatero (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä muistaakseni kaksi kertaa tämän keskustelun aikana olen jo sanonut, että tietenkin kaikkien tavoite [Naurua] — tahtotila, jos haluatte toisen sanan — on se, että kaikkien työntekijöiden palkat turvataan. Ja näin on tällä hetkellä ilmoitettu myöskin Postin toimesta, mutta myöskin tämän Medialiiton ja Teollisuusliiton yhteisellä pöytäkirjalla. Tässä ison Postin työntekijämäärän elikkä jakelijoiden osalta myöskin on tietenkin tämä tavoite — ei pelkästään tämän 700:n osalta, vaan tämän ison, yli 7 000 hengen osalta. Uskon, että siellä on jo tältä osin päästy varmaan hyvään ratkaisuun. Elikkä palkkojen taso säilytetään vähintäänkin nykyisellään. Se on lähtökohta.

Frågan slutbehandlad.